

El lector híbrid
miquel bezares

©miquel bezares

La badia dels peixos d'argent

Era sempre a l'alba quan, des de la seva tardor, Narcís desdibuixava els seus somnis sobre l'arena de les dunes. Es despullava, se li esqueixava la gola en un crit esgarrifós i els peixos d'argent, animals sobrenaturals que sotjaven son deliri, saltaven sobre el seu pànic.

Elogi de la brevetat

Xim era una persona captiva de les aparences, i per això quan, finalment, satisfesia la invitació que, des de la universitat on s'havia doctorat, el reclamava perquè fes un elogi de la brevetat, s'aixecà cerimoniosament de la cadira, mirà des de la tarima els centenars d'espectadors que omplien el paranimf i es limità a oferir-los un silenci ensordidor.

Finestres florentines

Mirar és un plaer tan gran, penses, que has decidit no moure't de la cambra. Hi has passat tres dies i tres nits. El matí del quart dia, però, quan has vist sobre la bicicleta l'al·lota dels cabells curts i vermells que travessava lentament la plaça, has tancat les persianes d'una revolada i has corregut cap a l'escala.

Una multitud l'envolta. Està estesa al terra, inconscient. Un rajolí de sang li surt del cap i cerca, com un riu, l'espai en l'empedrat per on transcórrer.

La mires. Encara no saps per què has sortit de la cambra. Ella ha obert els ulls, però tu ja no ho veus, perquè t'has girat enrere i ara mires la façana de l'hotel. Gairebé totes les finestres són tancades. Sents un dolor al pit. Quan la mires de nou, ella ha tornat a tancar els ulls, per no veure't.

Las Vegas

Del desert vingueres fins a mi; del cor del no-res aixecares en el meu cor una convulsiva ciutat de llum i de sequera. Ens trobàvem sempre de nit: mai no havia estat una empresa impossible habitar-te, com qui habita un iglú, en la fredor que seguia al dia encès. Una serp, però, naixé del teu ventre a l'alba infame que intentares dir-me el foc, i un tauró solcà les dunes somogudes per devorar-nos, entre milions de carnals i sarcàstiques riallades.

Islàndia

Sota la lenta fúria glacial hi havia una fúria encesa, un esclat de foc que rebentava la calma deserta del gel. T'obrires pas, amb els teus dits de jonc, entre l'espessa i alta nuvolada de vapor, i vas mirar-me. "Hi ha una mar per al nedador i un riu per al naufrag", digueres només, abans d'abrasar-me i desaparèixer, devastadorament volàtil.

La doble vida de Ciprià

Ciprià portava, literalment, una doble vida. Hi havia un Ciprià clar, d'una verdor estricta, que sucava sense descans la seva joventut en els plaers i que mai no defugia els compromisos amb l'alegria. Existia, també, un Ciprià obscur (que es feia dir Cebrià), envellit per la paüra, enrocat en el desencís.

Hagueren de coincidir en una cruïlla. S'esdevingué un dia de primavera hostil. Es trobaren, casualment, un vora l'altre davant d'un pas de vianants. El semàfor estava vermell. Es miraren, i fou el Ciprià que es feia dir Ciprià el qui decidí, en un sol instant, des de la seva claredat, el que calia fer. Li fou senzill, empentejar el qui es feia dir Cebrià. Només hagué de tancar els ulls per no veure com les rodes del camió esclafaven el seu cos.

El somni de Bagdad

Heus aquí la nit sobre Bagdag. Sota la pluja d'un foc que teixeix els ulls irisats de l'Home i de la Dona, dos cossos nus es lliuren a una carnal batalla. Del plaer neix un crit que perfora amb nocturna precisió l'espant.

Les terres ignotes dels antropòfags

Als carrers encesos la vella història es repeteix. La cacera ha començat, i els respectables pares de família volen sang.

L'estranger s'ha amagat al final d'un llarg carreró, sota una finestra. Tremola. Sent crits. No són crits, pensa, però són per a ell. S'alça i guaita, en silenci, cap a l'interior de la cambra. Somriu, per primer cop en aquest dia de pedres rabents, en destriar, entre els panteixos, els dos cossos acoblats sobre el jaç, nodrint-se de desig. No ho veu bé, enlluernat per la resplendor de la carn, però diria que un dels amants és negre.

L'immigrant de la casa xinesa

Tenc prohibit trepitjar terra. Visc en una barca flotant de devuit metres quadrats, en una llar establement balancejada per la calma del port. No vaig enlloc, perquè la mar no és cap lloc. Un peix d'argent ha saltat, avui dematí, per sobre de la barca, i en el seu vol audaç he vist els ulls de Lulú que em cercaven, negats com un camp d'arròs, eternament ennuegats d'espera inútil.

Turista a Yazd

Més de mil cinc-cents anys esperà la flama la inoportuníssima visita del turista. Bufava un vent terral, el vidre que custodiava el foc sagrat es desféu en mil bocins, i mentre els guardians, esverats i colpits per les llàgrimes degradades que hauria de vessar el seu poble, corrien cap al caliu, l'imprudent visitant, encès, corregué cap als turons de la mort. No hi hagué una mirada per al vol dels corbs que es llançaven sobre l'estrany convulsionat; no hi hagué un espectador per a la seva deflagrada agonia. Hi havia ulls només per a una terrible extinció.

Ponte Vecchio

A l'arc central del primer pont esperes,
a la vigília i al riu retut,
¿despertaran en tu totes les feres
que han ignorat, potser, el do rebut?
Volgueres l'aigua. Mil nusos desferes
per arribar aquí, el lloc on el cor
tem, sobretot, de les seves maneres
les que escriguin el més trist ressò.
Arribarà, penses, de fluvials
clarors vestides. Vas errat, però,
perquè Maria és ja aquí (puntuals,
ho afirmen els batecs, i el buit, del pit):
s'acosta a tu tan nua que els ullals
del teu desig contradiuen la nit.
Porta a les mans, ho veus, els mots fatals
que mai no li digueres. És escrit
el sord final, reconeixes la dalla
que no amaga el finestró somort.
S'apaguen els llums del pont. Ella calla
(és tan bella!), p'rò reclamen la mort
i l'Arno un cos. ¿És el teu, o el d'ella?
No ho sabràs fins que arribi al port,
el més vermell matí, l'última barca.

El poder

Pensava el gladiol i el terra s'esberlava. Deia el gladiol i la terra desfeia del cel el color. Quan intentà definir, el darrer dia, l'última volta del seu jardí, una violenta tempesta de tardor, quan no era tardor, desolà el seu món, i se sentí, per primer cop, rigorosament despulat.

-El temps no em fou favorable -digué a la jove dependent de la floristeria, que se'l mirava desfocada des que s'havia adonat que l'home tenia les mans plenes de ferides, que li rajaven un vermell intens de pètal i de vent.

L'aranya

Mentre dormia perforaves amb precisió els meus somnis. L'hipnòtic sedant que fou per a mi el silenci dels teus peus descalços m'havia portat, tanmateix, conscient del desistiment al teu territori predilecte. Em resistia a abandonar-te, incrèdul de clemència, freturós de tornar a sentir els teus passos desfent la seda.

Vidre venecià

L'obsedia la capacitat del vidre per desfigurar el paisatge. I se'n féu una gàbia, que el servava, dissolts els colors, allunyat dels arbres. Distingit captiu de la bellesa, mai no havia de sucumbir, tanmateix, a la descreença.

Lletres indesitjades

Silas Villegas, Molly Gibbs, Mason Driscoll, Jean Carrigan, Zachery Lane, Lela Cornell, Keven Coffey, Chandra Lucas, Kirsten Melvin, Helaine Sunderland, Buford Katz, Sally Ouellette, Vance Russell, Tessa Beatty, Alix Amante, Nolan Frank, Heriberto Elkins, Mollie Dudley, Brady Albert, Lenard Rosen, Abigail Rivera, Kristy Boston, Deborah Spence, Natasha Ivey, Helga Mosley, Tia Beasley, Mariana Shaw, Jason Bateman, Consuelo Espino, Aisha Rutledge, Leona Chavez, Letha Montgomery, Timmy Manning, Mina Varner, Edgardo Bond, Senaida Tonie, Tommy Norman, Elmer Waldron, Shizue Noriko, Dianna Penn, David Travis, Sydney McNair, Doug Carney, Bernardo Bullard, Doug Jeffries, Ollie Marroquin, Florentina Gulsvig, June Devine, Morgan Street, Tegan Eberley, Sarah Sloane, Terrance Driver, Una Adriene, Katheryn Corona, Janice Cruz, Denis Cooper, Cassandra Douglas, Ria Cameron, Sherry Blackmon, Antonia Cusick, Collin Amos, Jed Lyon i sobretot vostè, Mr Full Size, que m'ha demostrat tanta insistència; agraesc, sincerament, els seus missatges, però els prec que s'abstinguin, d'ara en endavant, de tornar a omplir-me la bústia amb els seus correus, que ja ho faig prou, jo, d'escriure paraules no sol·licitades.

Clau Allen

-Abans d'anar-te'n al llit, no t'oblidis d'agafar-ne una, que hi ha als teus somnis bicicletes que no corren sense l'ajust precís i previ; muntanyes que no s'escalen sense la nítida seguretat de la clau a l'armilla; barques que s'enfonsarien, cap a la matinada, si no hi collàvem els cargols de les subjeccions més insòlites.

Sometimes

Sobre el mar hi havia el ple de la lluna que l'aigua somoguda per la brisa enteranyinava, una calma desigual que els llums d'alguns llauts del calamar distreien.

-No hem après res -digueres només, d'esquena ja al mar. Mirares cap a la ribera, i foren els teus ulls un aiguamoll obscur, més obscur que cap horitzó.

La cisterna

Unes sandàlies que resten, acuradament disposades, al coll del pou. La negligència del crit que ofeguen les pluges del darrer setembre. El silenci que ha d'arribar quan s'obrin les portes de la casa. Les mirades que assagen l'evasió als passadissos blancs de l'angúnia. El silenci que ha d'arribar quan les portes siguin tancades. El món que s'acaba entre dos anells d'aigua: el desordre agònic d'uns peus que han oblidat la delicadesa de la sabata.

El passatger indecís

-Sobreviure a la nostàlgia, desertar del clam i desdir la renúncia, vet aquí l'obligació de l'Amic -callà de sobte, quan a l'horitzó l'illa descrivia la forma d'un desig. Llavors es tancà a la cabina, i no en sortí fins que havíem descobert que el port era el recer que havia de calmar, com un bàlsam inesperat i imprecís, les nostres ànsies. Ningú, però, sobre el moll no l'esperava; ningú al moll del deler no l'havia de rebre silenciosament i despert.

S'Abeurador Rodona

Que t'amagaves, i que el desacord ignorava l'aurora,
ho sabien els fidels testimonis de la desfeta. Que avui
era silenci, i que una indolent discreció refeia els
besos, només a l'indret inexplicable del deliri havia de
tenir la forma de l'abeurador que un cercle
impossible cloïa en aigües silencioses i severes.

El venedor d'aspiradors

Anava de casa en casa, i un dia la mare de dos bessons, els quals no pararen de bramar durant les demostracions, li oferí un càrrec d'alta responsabilitat en el seu cor i en les seves nits. Dubtava, ja al carrer i encara mig despullat, si el motiu de la seva fugida era el plor de les criatures a l'habitació contigua, o bé la mirada líquida de la dona abans d'exigir-li atencions desmesurades.

Arena de pins i d'ombres

El vent no troba la clau per desfer l'harmonia dels troncs que sostenen els somnis verds del cel. Quan del cotxe voltejat de campana surt la dona malferida, l'home, atrapat en la ferralla, encara no ha aconseguit que els ulls vencin l'obstacle vescós que és la sang que li regalima del cap, i li és impossible de veure com s'encamina desorientada cap a la desaparició: tentines d'un final que és la fermesa del pi i la inconsistència de l'arena.

Cosmètica del mar mort

Quan vaig entrar a la botiga, les cames em tremolaven i el cor em batejava tumultuosament.

-Tengui per cert que sóc un naufrag del mar mort. Que pretenia el busseig, i que la sal me'l negà. Voldria una mica de terra negra per a mi i per a qui sigui la meva amant; lloc casualment vacant, per ocupar el qual és vostè la candidata ideal, si em permet que li sigui franc -vaig callar bruscament, en endevinar que m'interrompria.

-¿Franc? Un franc tirador, és vostè. Ja el veia venir, ja. Doncs ha de saber que l'única cosa en venda aquí és la nostra línia de cosmètics.

-No m'ha entès, no m'ha entès -mormolava jo mentre sortia del local, pregonament avergonyit, abans de llegir per darrer cop el rètol de l'entrada, en el qual la marca esquer, *Bellesa del Mar Mort*, semblava escrita amb or i amb desdeny.

Conte de terror

De sobte tothom se'm féu tan estrany que ni jo mateix ja no em reconeixia.

Senyora Mort

M'acabava de despertar, i gaudia al jaç de l'ajorn del dia actiu. Només el gall llunyà o l'aleteig dels coloms al costat de la finestra trencaven el silenci que em fa estimar d'una manera tan incondicional el llogaret. S'hi afegiren, inesperadament, unes passes apressades. “En Martí”, vaig pensar. Algú, però, que tenia una veu de dona, cridà tot seguit: “Decés! Decés!”. Ho clamava, a més, amb l'entonació exacta del vocatiu: com si pronunciàs, perquè de lluny li respongués, el nom d'algú. Dues hores més tard, quan sortia de casa per anar a treballar, a la placeta de l'església em vaig trobar amb el cos sense vida d'una desconeguda.

De mètode

A la meva primera pel·lícula havia d'interpretar un bomber, així que vaig conviure durant dos mesos amb el grup del parc del carrer 43, per aprendre'n les maneres i els costums. Vaig visitar un internat especialitzat en la malaltia cada dia durant tres intensos mesos per al meu segon paper, el d'un autista que és testimoni d'un robatori i que és perseguit per la màfia. Per a la pel·lícula que em suposà el reconeixement internacional vaig embarcar-me mig any en un vaixell de pesca noruec. Tothom coincidí a afirmar que havia brodat el paper del capità. Al mateix llarg viatge havia de conèixer, a més, el danès August, l'home que em guià, inconscientment, a interpretar en el film següent un homosexual reprimat que porta una vida interior gens anodina. Llavors m'oferiren un paper d'assassí en sèrie, i aquí em teniu, tancat entre aquestes quatre parets, a l'espera del judici. Sovint em conhort pensant que ara estic d'allò més preparat per a protagonitzar un drama carcerari.

Conte de nadal

Després d'una nit d'insomni sacsejat per la ventada,
el segon home no féu acte de presència. Ja les
maresmes celaven ses passes.

Onyar

Sobre el riu corre el vi. Corre sota el pont l'aigua.
Dissipa la broma del cap al tard l'ocell rapinyaire que
portes al cor.

Conte de terror núm. 3

-Imagini's, vostè, que el món, de sobte, s'atura. Que als carrers la gent es paralitza, i que als milions de persones que podrien veure'l, de cop i volta, se'ls glaça la mirada. ¿S'ho pot imaginar? Doncs imagini's, llavors, que el món arranca de bell nou i que vostè ja no hi és o, pitjor encara, que és un home tan pagat de si mateix que no ha sabut adonar-se que fa temps que va desapropiar-se de les coses que li evitaven de desaparèixer.

Tancat per vacances

El millor amic de Neus s'escapà un dia dels seus braços. Ella tingué des d'aleshores la determinació de resistir-se al retorn. Discrepava amb tanta voluntat del seu desig que el seu cos es reservava tots els plaers per a si mateix. Per a si mateixa havien de ser, es proposà des d'aquell dia, les desercions. Quan un intrús, però, la va sorprendre l'endemà del dimecres de cendra mentre desfeia les volves, ella se sentí tan desprotegida que no hi hagué ja tanca que pogués evitar la seva conversió en bacant.

Català per a sords

No n'hem sentit el timbre, però l'estrella del porno ha avançat mig nua cap a la porta. L'obre, i el nouvingut li lliura, mentre avança cap a l'interior de l'estança, un llibre sense embolicar:

-Duc un present per a tu -(¿un present?, ¿el protagonista d'una pel·lícula per a adults oferint *un present?*).

-I això? -li diu ella en adonar-se que es tracta d'un diccionari.

-No, com que em digueres que t'agradaven els llibres, he pensat que en aquest hi són totes les paraules.

L'Hotel Tirana

El migdia em portà a la terrassa de l'únic cafè que hi havia a la plaça del mercat. Després de fotografiar alguns dels venedors que feinejaven entre la verdura i les flors, m'entretenia, tot esperant que em servissin, a descriure en el meu quadern de pell florentí l'estranya criatura que l'estàtua del bell mig de la plaça representava. Aleshores em trucaren de l'hotel per informar-me que un lladre havia entrat a la meua cambra:

-Ha estat aquesta nit, mentre dormia, i sabem que són exactament quatre els objectes sostrets: una càmera fotogràfica, un quadern de pell, un mòbil i quelcom -l'home vacil·là, allargà un incòmode silenci, i llavors continuà:- que no ens veiem amb cor de comunicar-li per telèfon.

L'Univers

No existia, per a Coloma, el tedi del dia idèntic. La seva rutina, en aparença tan ociosa, era trencada sempre, un moment o l'altre, per alguna inesperada presència que, de la finestra estant, la menava del somieig a la sacsada. Però el matí del primer dimecres de primavera dos infants bessons havien d'invertir l'ordre del seu univers quan, amb una pertorbadora i silenciosa precisió, fixaren la seva quietud rere el vidre.

L'espiera

Són les quatre i deu de la matinada, i un truc enèrgic a la porta em treu violentament del son. M'aixec i camín, a les fosques, cap a l'entrada de la casa. No sé per què avui, precisament, el llum del porxo és encès. Mir per l'espiera, i hi veig la meva germana. Els seus ulls són més aflicció que espera. Ignora que l'observ, mentre pens en el meu pare quan, fa tants anys, em portava a veure com els trens passaven sobre el pont. No faig res, perquè em sent pres d'una mena de paràlisi que té la forma d'un interrogant: ¿he d'obrir, o he de tornar-me'n, en silenci, a dormir?

Combustió espontània

Eren quatre els nois que s'havien endinsat en el bosc. Ningú no hauria sospitat que un d'ells portava al seu cos l'espina, i quan els altres hagueren de córrer fugint de les flames la mare es despertà i esclatà en un plor pregon i inconsolable.

abducció

-Has de saber -al·legà de manera enigmàtica-, que jo anava en un dels avions que foren estavellats contra les torres bessones.

L'aquari

Us heu trobat davant dels taurons. Ella ha arribat abans de l'hora assenyalada, però tu ja l'esperaves. Sense mirar-te t'ha confiat la seva recança:

-¿Que potser n'és culpable, una filla, dels pecats de son pare?

Tu li has posat la mà a l'espatlla, i sense moure't -una rajada ha passat davant de vosaltres, fregant el vidre- has dit:

-Anem a casa.

L'autobús

És l'autobús núm. 38. Des que hi ha entrat la dona núm. 5, que l'home núm. 2 no pot deixar de mirar-la; i ella, com cada dia, n'és ben conscient i no li sap gens de greu. A la sisena parada del recorregut s'obre la porta, i puja al vehicle un home de mirada ennuegada, un home tan desconegut que ho és fins i tot per a si mateix. L'autobús no ha fet encara cent metres quan un arbre centenari cau tot just al seu davant, i el conductor aconsegueix, amb una maniobra hàbil però violenta, d'evitar-hi la col·lisió. Ell somriu. Ella assaja el sospir, i es disculpa amb un dels homes per haver-se-li llançat a sobre, a causa de la sacsejada. Ell somriu. L'altre també.

Trastevere

Els quatre nois, amb camisa blanca i ulls de fugida, s'han trobat al davant de l'església. Fa ja dies que la font no raja, i que l'alba té el color de la papallona. Un d'ells sap el dolor dels altres tres, que no han gosat encara dir-se'l, i el silenci li resulta cada dia més intolerable. Quan es decideix a parlar, però, ells es distreuen en el vol d'un ocell misteriós que descriu plàcidament l'aire del mar i de la deriva.

Per mor

S'han escrit tants cops des que ella morí, que fa ja temps que senten que no és ja pèrdua la pèrdua. Decideixen, aleshores, assaltar el dolor i refer el record. Exposar-se, sense protecció, al contacte.

Quan, finalment, s'han trobat, al costat de l'estació, no han gosat besar-se. Plovia, i sols no s'han tocat, abans que una discreta convulsió els digués l'inici:

-Tot aquest temps que he somiat, i tu eres en els meus somnis.

-Per mor de la pluja, que ens vam conèixer, i encara mai no hem compartit el recer.

-No és la desconfiança, ni la fractura; és només el temor que una absència tan notable s'oposi entre nosaltres.

Conte d'estiu

-Ara que la calor s'és feta present d'una manera tan violenta potser és el moment de dir-li els perills d'aquesta casa -anuncià l'home, tot just oberta la porta.

-¿Que ens coneixem? -vaig preguntar-li abans que la intuïció me'n digués la resposta.

-És vostè, qui m'ha rebut amb tanta imprudència.

-¿Jo? -vaig recordar els mots d'ella:- ¿Que potser n'és culpable, una filla, dels pecats de son pare?

Jeroglífics

Quan, de cop i volta, vaig tenir a les mans aquell inesperat papir dibuixat de cal·ligrafies sorprenents i fermes, que algú havia deixat, mig enterrat, al costat del tercer fasser agònic del camí, vaig adonar-me que era capaç de llegir-lo, que em mostrava un significat clar com el dia, i aleshores van venir-me al cap els misteriosos silencis que havia interpretat el guia mentre dinàvem, a l'ombrívol recer del tendal:

-¿Vol dir que no caldrà que cerquem aigua abans de la nit? -li havia demanat, sense obtenir-ne una immediata resposta.

La guerra

Després de deu dies sense parlar-se, Biel proposà a Marina que se separassin. Ella s'hi negà, abans de proferir la primera de les amenaces:

-Separa't tu de mi, si goses.

Monotonia

Em despertava i deia “no”. A qualsevol hora, hagués dormit poc o molt, em despertava i, sense saber per què, deia “no”. A més, gosaria afirmar que ho deia sempre igual. No es tractava ni d'un crit, ni d'una pregunta. Tampoc no és que pronunciàs el monosíl·lab especialment excitat, ni amb una contundència notable. Era una simple, inesperada, gairebé monòtona negació. Un matí de primavera la meva companya em demanà per què hi insistia; i jo, és clar, no vaig saber donar-li una explicació satisfactòria. Quan s'acomiadava de mi, certament abatuda, respongué al meu astorament:

-No em puc estar al costat d'una persona tan negativa.

L'infortuni

S'havia sentit així ja alguna vegada abans. Acabava de tornar a la ciutat blanca, i mentre es prenia un cafè amb llet al bar del mercat, un lloc que la seva memòria hauria ubicat en un altre lloc i sota un altre cel, un desconegut s'acostà a ell i li digué:

- Potser em recordarà, potser no. Vinc a cercar-lo. Ha de venir amb mi i, vostè no ho sap, però fa ja tard.

Un velomar que tenia la forma d'una banana

Vingué a veure'ns amb presses. S'assegué al nostre costat -haguérem de compartir-hi una petita tovallola de colors apagats que guanyava arena a l'arena- només cinc minuts, abans de tornar amb els companys amb qui havia arribat fins a la platja a bord d'un vehicle tan singular com el seu viatge:
-Continuarem pedalant cap al nostre somni -digué per acomiadar-se.
Nosaltres ens miràrem. Trobàvem en l'estupefacció un confort d'allò més incòmode.

Precipitació

Es mira les mans. Les porta plenes de sang. Acaba d'arribar a casa i les seves empremtes sangoses anuncien en el sobre que ha trobat a la bústia una terrible intuïció. No acaba de llegir la carta que un truc a la porta ja no el sobresalta:

-Policia!

El retard amb què ha rebut la convocatòria a l'acte de conciliació haurà resultat, certament, mortal.

L'últim

Hi haurà qui el recordi com un gran conversador. D'altres, hi pensaran com en un home excessiu. Tot ell era, de fet, una exageració. Estranya, doncs, que no la veiés venir, la tempesta de gel que l'obligà a recloure's, al costat d'alguns aperduats *sense sostre*, en una cova fonda que la badia dels peixos d'argent amagava. Quan ell i els seus desconeguts acompanyants sentiren el mar que rugia van creure que es tractava del final, però no fou fins que l'aigua callà que se saberen víctimes de l'ofec.